

GEWONE TAAL

VERKIEZINGSKRANT

Ga stemmen!

Bepaal mee wie in Nederland beslissingen nemen

Verkiezing Tweede Kamer

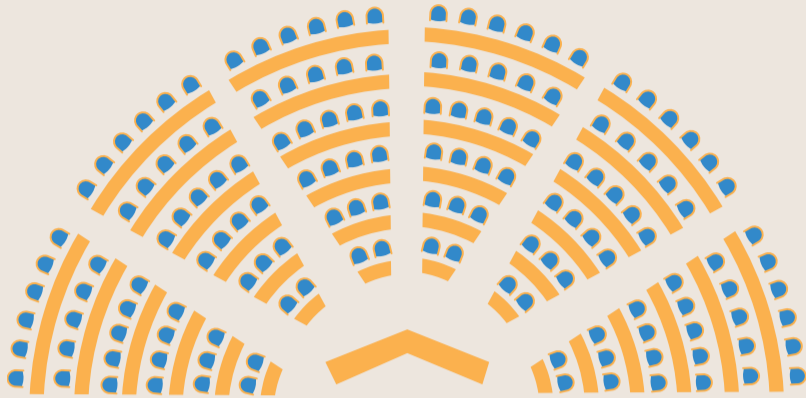
Woensdag 22 november 2023

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Verkiezing

Op woensdag 22 november is de verkiezing voor de Tweede Kamer. Als je gaat stemmen, bepaal je mee welke 150 mensen lid worden van de Tweede Kamer.

Stemmen

18+

Je bent 18 jaar of ouder.

en

Je nationaliteit is Nederlands.

Dan mag je stemmen bij de verkiezing voor de Tweede Kamer.

Elayna

Stemmen vind ik privé.
Ik wil wel graag stemmen.

Als je stemt, geef je
toestemming aan een
politieke partij om op te
komen voor jouw mening.

En dingen te veranderen.

Foruzan

Ik kom uit Iran.
Mijn ouders zijn Afghaans.
Daarom mocht ik in Iran
niet stemmen.

Meedoen en je mening
geven is belangrijk.
En de democratie te
waarderen.

1 stem heeft ook al
invloed.

Geoffrey

Het is belangrijk om
te stemmen.

Dat je je mening uit.

Het is zonde als je niet
gaat stemmen.

Jos

Ik ga altijd stemmen.
Je hebt stemrecht, maar
ik vind eigenlijk dat je
verplicht bent om mee
te denken over wat
Nederland mooi of
goed maakt.”

Als je niet stemt,
heb je geen recht om
opmerkingen te maken
over hoe het gaat
in Nederland.

Tweede Kamer

In de Tweede kamer zitten 150 mensen.

Dat zijn de Tweede Kamerleden.

Deze Tweede Kamerleden beslissen over de regels in Nederland.

En zij beslissen waar de Nederlandse regering geld aan uitgeeft.

De Tweede Kamer beslist bijvoorbeeld over:

Armoede

In Nederland zijn mensen die niet genoeg geld hebben om van te leven.

Zij verdienen te weinig met hun werk of ze hebben geen werk.

De Tweede Kamer beslist hoe we deze mensen helpen.

Bijvoorbeeld door mensen extra geld te geven om hun energierekening te betalen.

Elayna:
"De politiek moet meer doen voor kinderen in armoede. Dit zijn de mensen van de toekomst."

Geoffrey:
"We moeten zoveel betalen. Alles is duurder geworden."

Ik zie mensen met problemen en gezinnen die niet genoeg hebben om van te leven."

Klimaat en natuur

In Nederland zijn gebieden met natuur.

De Tweede Kamer beslist over de natuur in Nederland en de regels voor het klimaat.

Geoffrey:
"Klimaat, stikstof, daar zouden ze meer aan mogen doen. Ze waren daarmee bezig, maar het is allemaal nog niet klaar."

Veiligheid

De politie deelt boetes uit en arresteert mensen die de regels overtreden. Deze mensen kunnen ook gevangenis-straf krijgen.

De Tweede Kamer maakt regels en beslist over politie en gevangnissen.

Furozan:
"Mensen leven veilig in Nederland. Iedereen is gelijk. Ik heb vrijheid, ik mag gaan waar ik wil."

Het leger

Het leger verdedigt Nederland. En het leger helpt bijvoorbeeld bij overstroming.

Het Nederlandse leger wordt ook in het buitenland ingezet.

De Tweede Kamer beslist hoe groot het Nederlandse leger is. En hoeveel wapens en vliegtuigen nodig zijn.

Wonen

Veel mensen zoeken naar een woning.

De Tweede Kamer maakt regels voor het huren, verhuren, kopen en verkopen van woningen.

En beslist hoe we mensen helpen die geen woning kunnen huren of kopen. Bijvoorbeeld door mensen geld te geven. Of gemeenten te overtuigen meer betaalbare huizen te laten bouwen.

Elayna:
"De regels zijn veel te moeilijk. Bijvoorbeeld om met spoed een huis te krijgen."

Iemand heeft een persoonlijk verhaal, maar voldoet dan niet aan de voorwaarden.

Er moet beter naar mensen geluisterd worden."

Mensen die naar Nederland komen

Door oorlog en armoede komen mensen uit andere landen naar Nederland. Of mensen komen om te werken of te studeren.

De Tweede Kamer maakt regels voor mensen die naar Nederland komen.

Belasting

De regering heeft veel geld nodig om plannen uit te voeren. Daarom betalen we belasting. Bijvoorbeeld inkomsten-belasting. De Tweede Kamer bepaalt welke belasting mensen en bedrijven moeten betalen. En ook hoeveel.

Het bestuur van Nederland

- 1 Er is een probleem**
Bijvoorbeeld: er gebeuren veel ongelukken in het verkeer.

- 2 De minister bedenkt een plan**
Bijvoorbeeld: de maximum-snelheid op de snelweg wordt verlaagd naar 100 kilometer per uur.

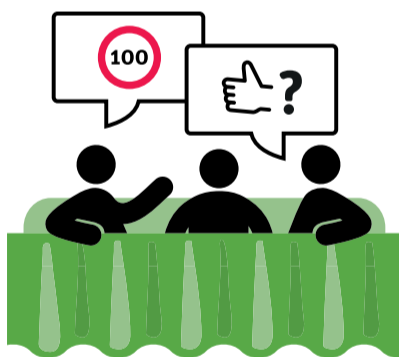

- 3 De Tweede Kamer vergadert**
De Tweede Kamer bespreekt het plan. Is dit een goed plan? Zijn er echt minder ongelukken als mensen minder hard rijden?

Dan stemt de Tweede Kamer over het plan van de minister. Als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden voor het plan stemt, gaat het plan naar de Eerste Kamer.

- 4 De Eerste Kamer vergadert**
De Eerste Kamer bespreekt het plan. Past het goed bij andere plannen en regels? Dan stemt de Eerste Kamer over het plan.

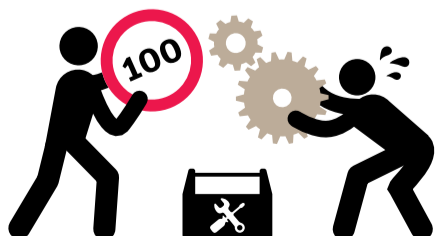

Als meer dan de helft van de Eerste Kamerleden voor het plan stemt, gaat het plan door.

- 5 Het plan is goedgekeurd**
De Eerste en Tweede Kamer hebben het plan goedgekeurd.
De nieuwe regel: je mag op de snelweg maximaal 100 kilometer per uur rijden.

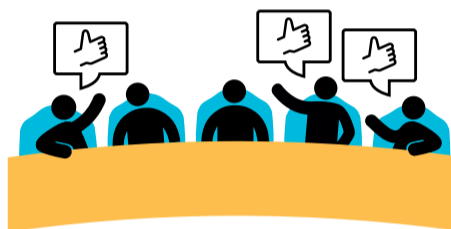

- 6 De minister en de ambtenaren voeren het plan uit**
De koning zet zijn handtekening onder de nieuwe regel. De minister en de ambtenaren gaan aan het werk.

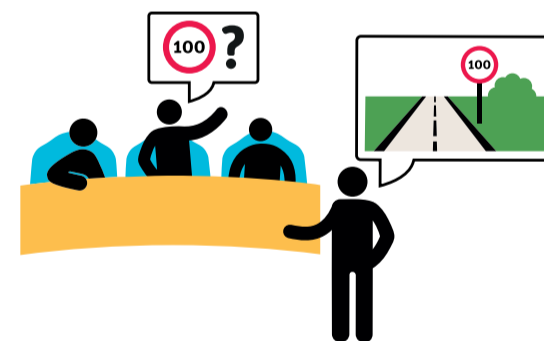
Taken van de Tweede Kamer

De Tweede Kamer:

1. Beslist over plannen en regels in Nederland

Een plan of regel kan doorgaan als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden voor het plan of de regel stemt.

2. Controleert of de regering plannen goed uitvoert

In de regering zitten de ministers. Ministers en ambtenaren voeren de goedgekeurde plannen uit. De Tweede Kamer controleert of de regering de plannen goed uitvoert.

De leden van de Tweede Kamer stellen vragen aan de ministers. De Tweede Kamer kan een minister wegsturen als de minister het niet goed doet.

Op welke partij ga ik stemmen?

Elayna:
"Lastig, zoveel politieke partijen. Je weet dan niet meer hoe je kunt kiezen."

Kies de politieke partij die het best bij jouw ideeën past

Maar hoe weet je dat? Een paar tips:

Wat willen politieke partijen? Ga op zoek!

Bekijk plannen van politieke partijen op hun website of bijvoorbeeld op hun pagina op Facebook of account op Instagram.

Stel vragen aan politieke partijen. Stuur een mail of bel. Het mailadres en het telefoonnummer staan op hun website.

Leden van politieke partijen delen folders uit op straat. Of ze komen langs de deur. Je kunt ze alles vragen.

Soms zijn er verkiezings-bijeenkomsten in de buurt. Daar kun je gratis naartoe.

Kijk tv of luister naar de radio, bijvoorbeeld naar een verkiezings-debat. Of volg het nieuws.

Jos:
"Ik kijk soms naar een debat. Tegenwoordig is alles te volgen via tv en internet. Op de radio kan ik het goed volgen. In de krant staan vaak moeilijke woorden en dan snap ik het niet meer."

Geoffrey:
"Ik kijk het nieuws. Ik hou in de gaten wat gaande is. Ik zet de ondertiteling aan, zodat ik het beter kan begrijpen."

Praat met andere mensen: je familie, vrienden of burenen

Vraag welke politieke partij zij kiezen. En welke partij niet. En waarom.

Bedenk dan wat jij daar zelf van vindt. Je mag helemaal zelf kiezen op welke partij je stemt.

Jos:
"Ik praat met mijn vrouw over politiek. Vooral de laatste tijd."

Elayna:
"Ik heb ontdekt dat je niet in discussie moet gaan over geloof en politiek. Maar ik praat wel over politiek met vrienden."

Geoffrey:
"Op mijn werk ligt de krant op tafel in de kantine. We hebben het vaak over wat erin staat of wat in het nieuws is."

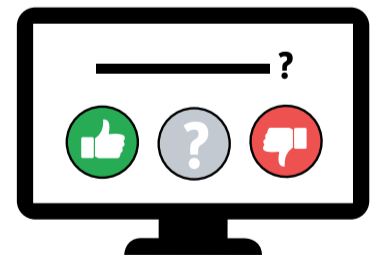

Gebruik een stemhulp

Bijvoorbeeld de StemWijzer.

Kijk op www.stemwijzer.nl. Hier geef je jouw mening over een aantal onderwerpen.

Daarna zie je welke politieke partijen het vaak met jou eens zijn.

Geoffrey:
"Ik ga stemmen op bekende mensen."

Op wie stem je?

De meeste mensen stemmen op de nummer 1 van een partij. Dat is de lijsttrekker.

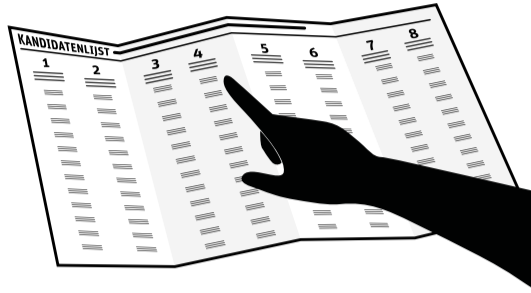
Je kunt ook stemmen op iemand anders van de lijst. Bijvoorbeeld speciaal omdat het een vrouw of een jongere is. Of omdat het iemand is die je kent.

Stemmen: zo doe je dat!

1. Je krijgt een stempas thuis

De gemeente stuurt je een stempas en een kandidatenlijst.

2. Kies een politieke partij

Je ziet op de kandidatenlijst welke partijen meedoen aan de verkiezing.

3. Ga naar het stembureau

Ga met je stempas naar het stembureau. Neem ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart mee.

Je kunt hiermee stemmen als het geldig is. Je mag er ook nog mee stemmen als het maximaal 5 jaar verlopen is.

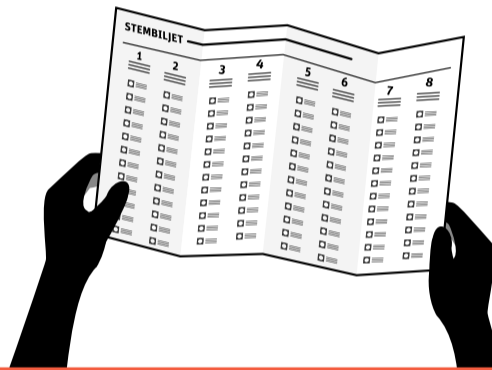

4. Lever je stempas in

Geef je stempas aan de mensen van het stembureau.

Laat ook je paspoort of rijbewijs of identiteitskaart zien.

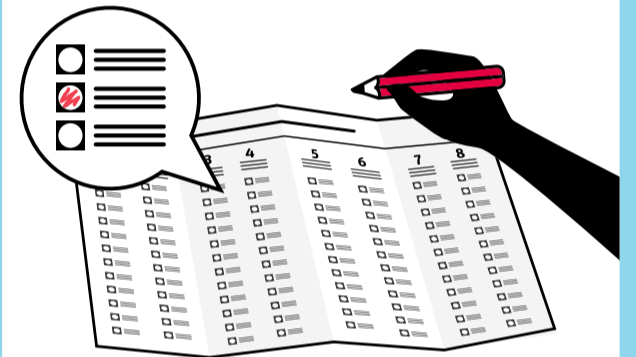
De mensen van het stembureau controleren je stempas en wie je bent.

5. Je krijgt een stembiljet

Op het stembiljet staan de politieke partijen die meedoen aan de verkiezing.

De mensen op wie je kunt stemmen, staan op het stembiljet, bij hun politieke partij.

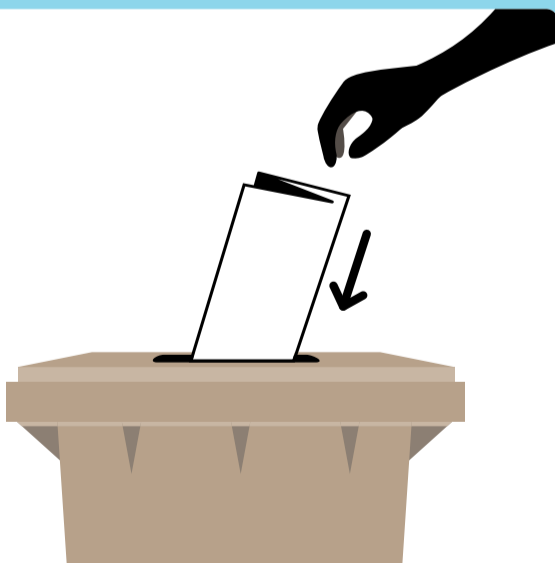

6. Kleur 1 vakje rood

Ga een stemhokje in met het stembiljet. Dat doe je alleen.

Niemand mag meekijken als je stemt.

In het stemhokje ligt een rood potlood. Zoek op het stembiljet de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen. Kleur het vakje rood dat voor deze naam staat.

7. Doe je stembiljet in de stembus

Vouw het stembiljet weer dicht en stop het in de stembus.

8. Je hebt gestemd!

Na 21:00 uur worden alle stemmen geteld. De uitslag wordt daarna bekend gemaakt.

Je vindt de uitslag op internet, bijvoorbeeld op www.nos.nl. Of in het nieuws, op de radio, op tv of in de krant.

Stempas kwijt of niet gekregen?

Je kunt een nieuwe stempas aanvragen bij de balie van jouw gemeente.

Dat kan tot dinsdag
21 november 2023
12:00 uur.

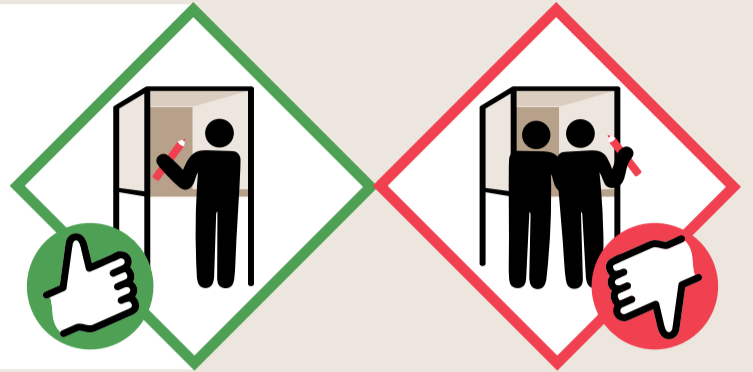
Stemmen: wat mag wel en wat mag niet

Alleen

Stemmen doe je alleen.
Je mag niet samen in een stembokje staan.

Ben je blind of heb je 2 armen in het gips?
Dan mag iemand van het stembureau helpen.
Of iemand die jij zelf kiest.

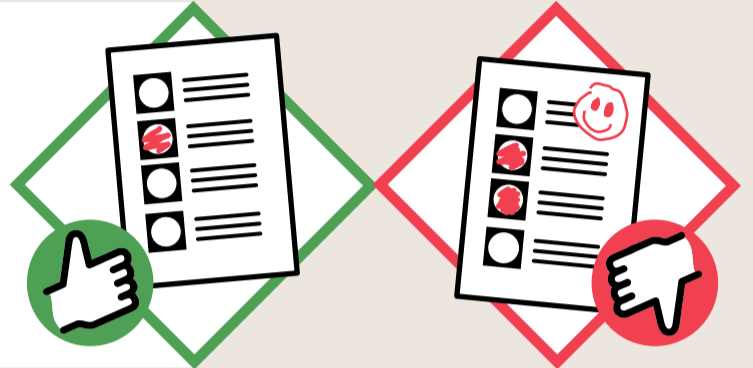

Kleur 1 vakje rood

Je stem is geldig als je 1 hokje rood maakt op het stembiljet.
Niet meer. Je mag niets schrijven of tekenen op het stembiljet.

Foutje

Vraag een nieuw stembiljet aan de mensen van het stembureau.
Dat mag 1 keer.

Blanco

Je mag blanco stemmen.
Dan maak je geen hokje rood op het stembiljet.
Je stem telt dan niet mee voor de uitslag.
Wel voor hoeveel mensen gestemd hebben.

Geheim

Je kiest helemaal zelf op welke partij en welke persoon je stemt.
Je hoeft aan niemand te vertellen op wie je hebt gestemd.

Niet zelf stemmen

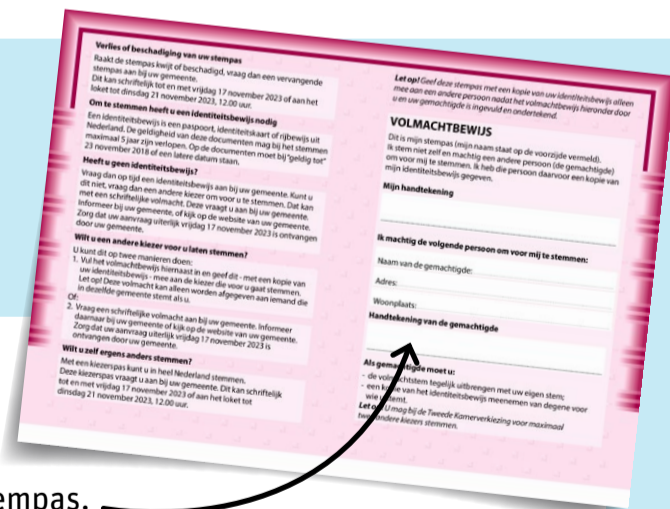
Je mag iemand anders vragen voor jou te stemmen.
Dat heet machtigen.

Doe dan 3 dingen:

1. Vul de achterkant van je stempas in.
2. Zet je **handtekening** op de achterkant van je stempas.
Zo geef je iemand **toestemming** om voor jou te stemmen.
3. Geef je stempas en een **kopie** van je identiteitskaart, paspoort of rijbewijs aan de persoon die voor jou gaat stemmen.

Je kunt alleen iemand machtigen die:

1. zelf ook op dat moment stemt,
2. in dezelfde gemeente woont als jij.

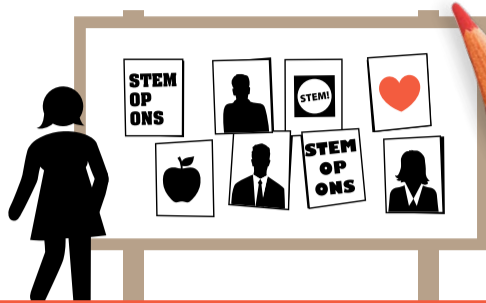
Geoffrey:
"Mensen willen wel stemmen, maar het is veel te moeilijk."

Ze moeten het stemmen en het stembiljet veel gemakkelijker maken.

En de letters zijn zo klein."

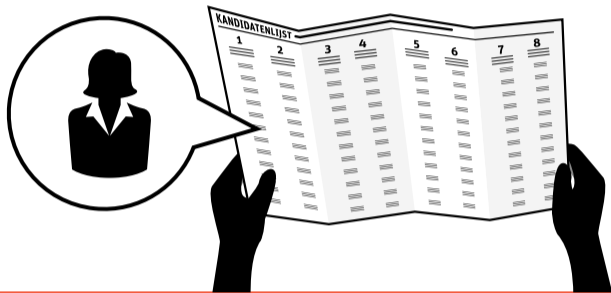

Klaar om te stemmen

1

Ik weet op welke politieke partij ik ga stemmen

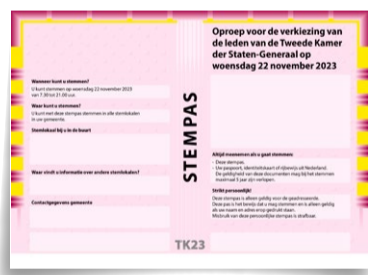
2

Ik weet op welke persoon ik ga stemmen

3

Ik weet waar het stembureau is

4

Ik heb mijn stempas bij me

of

of

5

Ik heb mijn paspoort, rijbewijs of identiteitskaart bij me

Klaar om te stemmen!

Stichting ABC

ABC is een vrijwilligersorganisatie van en voor laaggeletterden in heel Nederland.

Kijk voor meer informatie op www.a-b-c.nu of bel **06-83518284**.

Stichting Het Begint met Taal

Wij willen dat alle nieuwkomers in Nederland meedoen en de taal kunnen spreken. Taalvrijwilligers helpen hierbij.

Ben jij een nieuwkomer en wil jij Nederlands oefenen met een getrainde vrijwilliger? Kijk dan op www.taalcoaching.nl of bel naar **030-2422841**.

Stichting Lezen en Schrijven

Wij zetten ons ervoor in dat iedereen kan lezen, schrijven, rekenen en omgaan met een computer of smartphone. Want een samenleving waarin iedereen meedoet, daar hebben we allemaal wat aan.

Lees meer op www.lezenenschrijven.nl. Wil je beter leren lezen, schrijven of rekenen? Of omgaan met de computer? Kijk dan op www.ikwilleren.nl. Of bel naar Startpunt Ik wil leren: **0800 - 023 44 44**.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

Bel ons met je vragen over de verkiezingen: 070-757 02 00

ProDemos maakt ook de StemWijzer. Kijk op www.stemwijzer.nl.

Samenstelling en tekst: ProDemos, Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Makkelijk Lezen

Vormgeving: Lidewij Spitshuis Ontwerpstudio

Druk: Rodi Rotatiedruk

In samenwerking met: Stichting ABC, Stichting Lezen en Schrijven en Stichting Makkelijk Lezen

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Hofweg 1H, 2511 AA Den Haag

070-757 02 00

info@prodemos.nl

www.prodemos.nl